

Ársskýrsla Landsaðgangs að
rafrænum áskriftum 2015

Efnisyfirlit

1.0 Framkvæmd	1
2.0 Stjórnarnefnd	2
3.0 Samningar um landsaðgang	4
4.0 Þjónusta	6
5.0 Kynningarstarfsemi og fræðsla	7
6.0 Notkun	8
7.0 Yfirlit	11

LANDSAÐGANGUR að rafrænum áskriftum er upplýsingaveita fyrir Ísland.

Allir sem tengjast netinu í gegnum íslenskar netveitur hafa aðgang að þeim gagnasöfnum, rafrænu tímaritum og rafbókum sem eru í áskrift á vegum Landsaðgangs.

Heiti verkefnisins var breytt á síðasta ári, þar sem kaup og áskriftir að rafbókum hafa bæst við, auk þess sem fjallað er talsvert um opinn aðgang.

Á vefnum hvar.is er að finna upplýsingar um Landsaðgang, s.s. upplýsingar um áskriftir og þar eru tenglar í leitarvélar birgja, notkunartölur og upplýsingar um greiðendur. Þá er á vefnum leitargluggi fyrir samleit í gegnum leitir.is að efni Landsaðgangs og efni í opnum aðgangi. Á vefnum eru einnig upplýsingar um íslensk gagnasöfn, tenglar í séráskriftir íslenskra háskóla, fréttir af starfsemi Landsaðgangs, tilkynningar um viðburði og krækja á fésbókarsíðu (Facebook) Landsaðgangs. Vefsíðan er einnig á ensku.

1.0 FRAMKVÆMD

Skv. lögum um Landsbókasafn Íslands – Háskólabókasafn (Lbs-Hbs) nr. 142/2011 er það verkefni safnsins að efla aðgang að erlendum gögnum í þágu vísinda og fræða, stjórnsýslu og atvinnulífs. Það er meðal annars gert með því að annast framkvæmd samninga um Landsaðgang að rafrænum gagnasöfnum, tímaritum og bókum í samráði við helstu hagsmunaaðila. Í skýrslunni Vegvísir um innviði til rannsókna (2009) er Landsaðgangur skilgreindur sem rannsóknainnviður (research infrastructure), en það eru tæki, aðstaða, gagnagrunnar, þjónusta, kerfi, tölvunet eða annað sem talist getur nauðsynlegt eða ómissandi fyrir iðkun vísinda.

Á fjárlögum ársins 2015 var úthlutað 40,3 milljónum kr. til Landsaðgangs. Það fé rennur til rekstrar verkefnisins og til niðurgreiðslu á samningum við birgja samkvæmt ákvörðun stjórnarnefndar. Sérstakt framlag ríkissjóðs 2015 var 88,6 milljónir kr.

Heildarkostnaður við Landsaðgang á árinu 2015 var 248,4 milljónir, þar af 15,6 milljónir í rekstur en áskriftir kostuðu 229,3 milljónir.

Árlega er einhver hluti útsendra reikninga ekki greiddur. Reynt er að innheimta þá eða semja um greiðslur, en þar sem engir formlegir samningar eru milli greiðenda og Landsaðgangsins, er erfitt að halda innheimtunni til streitu. Á árinu voru afskrifaðir, með heimild Ríkisendurskoðunar, reikningar frá árinu 2011, alls 2,3 milljónir kr.

Umsjónarmaður Landsaðgangs síðan 2008 er Birgir Björnsson. Störf hans felast m.a. í samskiptum við birgja, hann þjónustar notendur og greiðendur, sér um kynningu og kennslu, uppfærir íslenskar IP-tölur, er ritstjóri vefsins hvar.is, er í samstarfi við starfsfólk Landskerfis bókasafna vegna lýsigagna og efnis Landsaðgangs, tekur þátt í störfum nefnda og hópa Landskerfis bókasafna eftir því sem við á og hefur umsjón með og stýrir vinnu rýnihópa um málefni Landsaðgangs. Nokkrir aðrir starfsmenn Lbs-Hbs koma að ýmsum verkefnum tengdum Landsaðgangi s.s. samningagerð, gerð greiðsluáætlana, innheimtu, fjárumsýslu og vefmálum. Þessi störf samsvara yfirleitt um tveimur ársverkum í safninu.

2.0 STJÓRNARNEFND

Fimm manna stjórnarnefnd er landsbókaverði til ráðgjafar en í henni sitja fulltrúar helstu greiðenda. Hlutverk stjórnarnefndarinnar er að:

- a) taka þátt í stefnumótun og ákvarðanatöku um val á rafrænum áskriftum í Landsaðgangi,
- b) ákveða kostnaðarskiptingu milli notendahópa á hverju ári, að teknu tilliti til hugsanlegra breytinga á högum hvefrrar stofnunar,
- c) gera árlega fjárhagsáætlun um innkaup og kostnaðarskiptingu og skal sú áætlun liggja fyrir eigi síðar en 1. október fyrir komandi ár,
- d) taka þátt í og/eða fylgjast með samningagerð við birgja.

Stjórnarnefndin hélt 7 fundi á árinu. Auk þess tóku nefndarmenn þátt í kynningarfundum á vegum birgja. Nefndin starfar eftir erindisbréfi frá 8. júní 2007.

Stjórnarnefnd var síðast tilnefnd á ársfundi 2010. Í stjórnarnefnd 2015 voru Anna Sveinsdóttir, varamaður Ásdís H. Hafstað, Baldvin Zarióh, varamaður Jenný Bára Jensdóttir, Guðrún Tryggvadóttir, varamaður Astrid Margrét Magnúsdóttir, Pálína Magnúsdóttir, varamaður Þóra Sigurbjörnsdóttir og Sólveig Þorsteinsdóttir, varamaður Anna Sigríður Guðnadóttir.

Verkefni stjórnarnefndar

Stjórnarnefnd samþykkti fjárhagsáætlun Landsaðgangs 2015 og gekk frá greiðsluskiptingu fyrir árið 2015. Meðal annarra verkefna má nefna umfjöllun um tilboð og samþykkt samninga, breytingar á tímaritalistum, eftirlit með innheimtu, greiðslum og afskriftum, umfjöllun um notkun efnis í Landsaðgangi og samskipti við birgja, auk þess sem rætt var um opinn aðgang og þróun á sölu rafræns efnis.

Landsaðgangur hefur verið þátttakandi í ICOLC (International Coalition of Library Consortia) síðan 2009 og hefur aðgang að póstlista samtakanna. Samtökin birtu staðlaðan samning *Liblicense Model License Agreement*, sem samlög og bókasöfn geta notað sem fyrirmynd við samningagerð. Þá er Landsaðgangur aðili að COUNTER (Counting Online Usage of Network Electronic Resources) síðan 2010 og hefur aðgang að upplýsingaveitum samtakanna. Samtökin hafa haft frumkvæði að þróun samnefndra staðla um talningu á notkun rafræns efnis. Óskað er eftir að þeir útgefendur sem skipt er við noti COUNTER staðalinn.

Þátttaka í SCOAP3

Ákveðið var að taka þátt í SCOAP3 (Sponsoring Consortium for Open Access Publishing in Particle Physics), sem er verkefni um opinn aðgang að greinum í tíu tímaritum á sviði kjarneðlis-öreindafræði og er á vegum CERN stofnunarinnar í Sviss. Verkefnið er til þriggja ára (2014-2016) og tekur Landsaðgangur þátt í því árin 2015 og 2016. SCOAP3 greiðir fyrir birtingu í opnum aðgangi í tímaritunum tíu. Reikningar frá útgefanda til greiðenda lækka. Mismunurinn er greiddur í sjóð SCOAP3. Með þátttöku Landsaðgangs í SCOAP3 falla niður greiðslur vegna greina frá íslenskum höfundum eða greina sem eru unnar á vegum íslenskra stofnana. Árið 2015 lækkaði áskriftarkostnaður vegna tímaritanna, *Journal of High Energy Physics*, *European Physical Journal C* frá Springer og ritanna *Nuclear Physics B* og *Physics Letters B* frá Elsevier. Lækkunin rann til SCOAP3 verkefnisins. Ekki er um sparnað að ræða heldur er litið á þátttöku í SCOAP3 sem stuðning vegna þróunar á opnum aðgangi að niðurstöðum vísindarannsókna.

EBSCOhost, ProQuest Central og ExLibris

Á síðasta ári starfaði rýnihópur sem bar saman efni og notkun á EBSCOhost Premier og ProQuest Central og m.a. samþættingu og virkni lýsigagna í SFX krækjuckerfinu og í Primo Central Index, sem liggur á bak við leitir.is. Lýsigögn frá ProQuest voru virkjuð að fullu í Primo Central Index, í byrjun árs, en ekki hafa tekist samningar um að virkja lýsigögn úr EBSCOhost með sama hætti. Í lok árs bárust síðan þær fréttir að ProQuest hafi keypt ExLibris sem rekur Aleph bókasafnskerfið sem Gegnir byggir á og einnig Primo leitarvélina og Primo Central Index sem Leitir byggja á.

Samningar vegna 2016 og síðar

Ákveðið var að endurnýja ekki áskrift að Grove safninu Oxford Music Online vegna minnkandi notkunar og hætti aðgangur að gagnasafninu í lok ársins. Áskrift var endurnýjuð til árs við ProQuest vegna ProQuest Central og Complete Cambridge Science Collection. Þá var endurnýjuð til árs áskrift að EBSCOhost Premier gagnasöfnunum frá Ebsco. Samið var við Thomson Reuters vegna Web of Science og Journal Highly Cited Data (sem leysir Journal Citation Report af hólmi) til fjögurra ára 2016-2019. Samið var til árs við Sage og uppfært úr Premier 2012 í Premier 2016. Unnið var að endurnýjun samninga við Springer og Wiley en ekki náðist samkomulag fyrir áramótin. Þá varð einnig niðurstaða að segja upp samningi vegna gagnasafns Morgunblaðsins.

3.0 SAMNINGAR UM LANDSAÐGANG

Í upphafi árs 2015 hætti aðgangur að Oxford Art Online og í lok ársins var aðgangi að Oxford Music Online (Grove Music) hætt þar sem notkun hafði dregist mjög saman. Annar aðgangur var óbreyttur.

Gagnasöfn:

- Encyclopedia Britannica (School edition og Academic edition)
- Greinasafn Morgunblaðsins - með 3ja ára birtingartöf
- Oxford Music Online (Grove Music)
- Web of Science

Encyclopedia Britannica og Oxford Music Online (Grove Music) eru söfn greina sem að grunni til eru úr eldri prentuðum alfræðiritum og með síðari tíma viðbótum á vef. Web of Science er tilvísanasafn og sýnir útdrátt og bókfræðilegar upplýsingar um greinar í vísindatímaritum. Hægt er að sækja heildartexta greina með SFX krækjuckerfinu þegar aðgangur er að grein í gagnasafni eða tímaritasafni í Landsaðgangi. Einnig er hægt að komast í tilvísandi greinar í Web of Science með krækjuckerfi Google Scholar.

Samsöfn:

- EBSCOhost Premier
  - Academic Search Premier (13.599 titlar, þar af 4.766 í fullum texta)
  - Business Source Premier (5.139 titlar, þar af 2.213 í fullum texta)
  - MasterFile Premier (2.705 titlar, þar af 1.668 í fullum texta)

Fjöldi titla í fullum texta í EBSCOhost er um 8.647 en um 6.200 þegar búið er að taka tillit til tvítaka.

- ProQuest Central (17.064 titlar, þar af um 10.955 í fullum texta)

Samsöfn eru söfn tímarita og annars rafræns efnis frá mörgum útgefendum. EBSCOhost og ProQuest gera samninga við útgefendur af öllu tagi og safna saman aðgangsréttindum í stóra pakka. Innan sviga er fjöldi titla í lok árs 2015. Við því er að búast að aðgangur að greinum í fullum texta sé með birtingartöf sem oftast er frá einum mánuði að einu ári. Nokkur skörun er milli EBSCO safnanna og ProQuest Central.

Tímaritasöfn:

- Elsevier ScienceDirect (2.073 titlar)
- Karger Online (85 titlar)
- Sage Premier (627 titlar)
- Springer Link (1.200 titlar)
- Wiley - Blackwell-hluti (722 titlar)

Tímaritasöfn innihalda aðallega tímarit frá einum útgefanda, en auk þess geta verið með nokkur tímarit frá öðrum útgefendum.

Í lok árs 2015 var aðgangur að fullum texta 4.707 tímarita í s.k. tímaritasöfnum. Talsverð skörun er á milli samsafnanna EBSCOhost Premium og ProQuest Central og einnig við tímaritasöfn en ætla má að aðgangur hafi verið að um 15 þúsund tímaritatitlum hjá EBSCOhost og ProQuest. Þegar búið er að taka tillit til áætlaðrar skörunar á milli samsafnanna og tímaritasafna má gera ráð fyrir að í Landsaðgangi hafi verið aðgangur að texta tæplega 20 þúsund tímarita.

Rafbókasöfn:

- Springer Link
  - Biomedical and Life Sciences (1.548 titlar)
  - Business and Economics (1.257 titlar)
  - Computer Science (3.108 titlar)
  - Earth and Environmental Science (1.023 titlar)
  - Humanities, Social Sciences and Law (2.281 titlar)

Í upphafi árs 2013 var gerður samningur til þriggja ára við Springer um árleg kaup til eignar á um 3 þús. rafbókartitlum og rann hann út í lok ársins. Notendur geta hlaðið rafbókunum niður í tölvutæki sín og vistað þar svo lengi sem þeir kjósa. Í árslok var aðgangur að 9.217 rafbókartitlum.

Kostnaður við áskriftir var 229,3 milljónir kr., þar af 48,7 milljónir kr. fyrir gagnasöfn og 180,7 milljónir kr. fyrir tímaritasöfn. Framlag af fjárlögum til Landsaðgangs var 40,3 milljónir kr. en þar af var 26,3 milljónum kr. varið til greiðslu á aðgangi. Framlag um 200 greiðenda var um 121,9 milljónir kr. Sérstakt framlag ríkissjóðs var 88,6 milljónir kr. Stærstu greiðendur eru háskóla-, heilbrigðis- og önnur rannsóknabókasöfn. Þau greiða stærsta hluta tímaritasafna (ScienceDirect, Karger Online, Sage Premier, Springer Link og Blackwell-hluta Wiley), aðgang að Web of Science og stóran hluta samsafna. Almenningsbókasöfn, framhaldsskólasöfn, stjórnsýslusöfn, fyrirtæki og samtök greiða hluta aðgangs að samsöfnum (EBSCOhost Premium og ProQuest Central) og aðgang að

gagnasöfnum (Encyclopedia Britannica, Oxford Music Online og greinasafn Morgunblaðsins) ásamt háskólabókasöfnum.

Kostuð gagna- og greinasöfn:

Fyrir utan hinn eiginlega Landsaðgang er aðgangur á öllu landinu að nokkrum gagnasöfnum fyrir tilstilli aðila sem kosta þau. Greiðslur vegna þeirra eru ekki teknar með í tölum um kostnað við Landsaðgang og það sama á við um tölur um notkun.

Kostuð gagna- og greinasöfn:

- ASCE og EiVillage (Compendex)
- OVID
- Journal Higly Cited Data

Aðilar sem kosta aðganginn:

Verkfræðideild Háskóla Íslands, Háskólinn í Reykjavík, EFLA, Landsvirkjun, Mannvit, Orkuveita Reykjavíkur og VERKÍS.
Landspítali - Háskólasjúkrahús, Landlæknir, Háskólinn á Akureyri og Sjúkrahúsið á Akureyri.
Háskóli Íslands

Opinn aðgangur (OA):

Á vef Landsaðgangsins, hvar.is, eru krækjur á gagnasöfn og ýmislegt efni sem er opnum aðgangi (Open Access - OA). Þar eru einnig tenglar á rit sem hafa verið í áskrift í Landsaðgangi en eru nú í opnum aðgangi. Þá var krækja í Tímaritaskrá Landsaðgangs (krækjuckerfi SFX) að um 11.300 tímaritum í opnum aðgangi hjá DOAJ (Directory of Open Access Journals).

Sífelld færast í vöxt að greitt sér fyrir birtingu greina í opnum aðgangi í venjulegum tímaritum (Gold Open Access - GOA), auk þess sem talsvert af tímaritum í opnum aðgangi eru í tímaritapökkum. Frá árinu 2013 hafa útgefendur tekið saman upplýsingar um birtingar skv. gullnu leiðinni og ljóst er að þeim fjölgar verulega milli ára. Það er eitt af verkefnum Landsaðgangs að fylgjast með birtingu greina í opnum aðgangi, gæta að því að ekki sé tvígreitt fyrir slíkar greinar og að skoða notkun á efninu, sem hefur aukist.

4.0 ÞJÓNUSTA

Á vefnum hvar.is er yfirlit um þjónustu Landsaðgangsins. Þar er aðgangur að efni í áskrift og upplýsingar um starfsemina. Að auki eru tenglar á gagnasöfn í opnum aðgangi (OA) og rafrænar orðabækur í opnum aðgangi.

Efni í landsaðgangi er leitarbært og aðgengilegt eftir ýmsum leiðum, s.s. beint frá leitarvélum og vefsíðum birgja, frá vefjum bókasafna, skóla eða annarra stofnana, frá

gegnir.is og leitir.is, gegnum skrána *Finna tímarit* á landsbokasafn.is, með leitarvélum eins og Google og Google Scholar og gegnum þjónustur svo sem HighWire en í gegnum krækjuckerfi þeirra er einnig hægt að komast í greinar í Landsaðgangi. Þá hafa notendur möguleika til að nálgast efni í gegnum ýmis snjalltæki og geta sótt smáforrit eða öpp fyrir einstök gagnasöfn til að nota í snjallsímum og spjaldtölvum. Markmiðið er að auðvelda notendum að nálgast efni Landsaðgangs og að það sé aðgengilegt sem víðast.

Verkefnaáætlun - 2015

Á vegum Lbs-Hbs er unnið að árlegum verkefnaáætlunum og tekur umsjónarmaður þátt í því starfi. Þar eru sett fram verkefni sem falla að stefnu safnsins og átaksverkefni sem teljast til daglegra starfa. Á árinu 2015 tók umsjónarmaður þátt í:

- starfi rafgagnahóps á vegum Landskerfis bókasafna,
- fundi ICOLC Europe 2015 sem fram fór í Osló 4. -7. október.

5.0 KYNNINGARSTARFSEMI OG FRÆÐSLA

- Umsjónarmaður var með kynningu á Landsaðgangi á námskeiði í upplýsingafræði við HÍ í mars.
- Umsjónarmaður aðstoðaði Springer við skipulagningu á kynningum í Lbs-Hbs og öðrum söfnum undir yfirskriftinni *Springer Roadshow* í september.
- Umsjónarmaður aðstoðaði Elsevier við skipulagningu og tók þátt í málþinginu *eBooks: Putting Librarians and Researchers „In the Know“* í október.
- Umsjónarmaður kynnti Landsaðgang fyrir erlendum gestum Lbs-Hbs.

Upplýsingum og fréttum var miðlað til notenda á vefnum hvar.is og á póstlistanum Skrudda, um bókasafna- og upplýsingamál. Þá eru tilkynningar sendar á póstlistann hi-starf@hi.is sem berst starfsmönnum Háskóla Íslands og upplýsingum er miðlað á fésbókarsíðunni Landsaðgangur, auk annars efnis. Lesendur ársskýrslunnar eru hvattir til að láta sér líka við Landsaðgang á fésbókinni.

Tilraunaaðgangur

Á árinu var tilraunaaðgangur var að eftirfarandi efni:

- Cambridge University Press – aðgangur að 330 tímaritum ásamt 550 rafbókum í flokknum Cambridge Companions í þrjá mánuði í upphafi ársins.

- Elsevier – aðgangur að Scopus í samstarfi við Háskóla Íslands í desember og fram til 3. janúar 2016.
- SpringerReference – aðgangur að tæplega 200 uppflöttiritum á ýmsum fræðasviðum hélt áfram og lauk í árslok.

Heimsóknir

Eric Broug hjá Emerald átti fund með umsjónarmanni og starfsfólki Lbs-Hbs 13. maí.

Ingolf Kaspar og Tony Zanders frá Ebsco áttu sameiginlega fund með Landsaðgangi og starfsfólki Landskerfis bókasafna 29. maí.

Marta Plebani og Marcin Kapczynski hjá Thomson Reuters áttu fund með Landsaðgangi 23. júní.

Monique van de Kamp hjá Springer átti fund með Landsaðgangi 27. júlí og svo aftur 29. september ásamt Timon Oefelein með stjórnarnefnd.

Timon Oefelen hjá Springer var með kynningu 29. september í Þjóðarbókhöllu.

Mervyn Bregonje og Reda Hedroug hjá Elsevier stóðu fyrir málþingi 13. október á Radisson Blu Saga Hotel fyrir starfsfólk íslenskra bókasafna.

Martin Blomkvist og Arnaud Delivet frá ProQuest áttu sameiginlegan fund með stjórnarnefnd og starfsfólki Landskerfis í Þjóðarbókhöllu 18. nóvember.

Martin Blomkvist og Arnaud Delivet frá ProQuest voru með almenna kynningu í fyrirlestarsal Þjóðarbókhöllu 18. nóvember.

6.0 NOTKUN

Frá og með 2012 styðjast allir birgjar Landsaðgangs við COUNTER-staðalinn við notkunartalningu, ef frá er talið Morgunblaðið og Encyclopedia Britannica sem safnar notkunartölum samkvæmt staðlinum en hefur ekki sóst eftir vottun. Hjá útgefendum og samsöfnum eru taldar sóttar greinar í fullum texta eða sóttir bókarkafnar. Web of Science er tilvísanasafn, sem geymir upplýsingar um greinar og útdrætti úr þeim, en ekki fullan texta greinanna, heldur vísar í hann. Notkun á tilvísanasafninu Web of Science er mæld í heimsóknum (sessions) og leitum (queries).

Tölur um talningar geta breyst milli ára, en oft kemur upp of- eða vantalning, sem síðar er leiðrétt.

Tafla 1. Tímaritasöfn, fjöldi sótttra greina í fullum texta.

Tímaritasöfn	2015	2014	2013	Breytingar
Elsevier ScienceDirect	361.514	336.699	335.987	7,37%
Karger Online	5.478	4.709	3.895	16,33%
SAGE Premier	85.032	84.591	83.290	0,52%
Springer	75.187	75.917	81.668	-0,96%
Wiley (Blackwell-hluti)	99.098	100.573	96.432	-1,47%
Samtals	626.309	602.489	601.272	3,95%

Tafla 2. Samsöfn, fjöldi sótttra greina í fullum texta.

Samsöfn	2015	2014	2013	Breytingar
EBSCOhost Premier	113.433	116.172	108.665	-2,36%
ProQuest Central	199.000	159.051	157.150	25,11%
Samtals	312.433	275.223	265.815	13,52%

Tafla 3. Gagnasöfn, fjöldi sótttra greina í fullum texta.

Gagnasöfn	2015	2014	2013	Breytingar
Britannica Online	122.236	242.664	234.923	-49,63%
Oxford Art Online*		141	1.396	
Oxford Music Online	2.349	2.923	4.799	-19,64%
Samtals	124.585	245.728	241.118	-49,34%

*Áskrift sagt upp í upphafi árs 2014 - aðgangur lokaðist í maí.

Tafla 4. Samanlagður fjöldi sótttra greina.

Heildarfjöldi sótttra greina	2015	2014	2013	Breytingar
Tímarita-, sam- og gagnasöfn	1.063.327	1.123.440	1.108.205	-5,35%

Tafla 5. Rafbækur, fjöldi sótttra bókakafla í fullum texta.

Rafbækur	2015	2014	2013	Breytingar
Springer	70.721	26.884	19.060	163,06%

Tafla 6. Samanlagður fjöldi sóttara greina og rafbókakafla

Heildarfjöldi greina og rafbókakafla	2015	2014	2013	Breytingar
Tímarita-, sam-, gagna- og rafbókasöfn	1.134.048	1.150.324	1.127.265	-1,43%

Tafla 7. Greinasafn Morgunblaðsins með 3ja ára birtingartöf, fjöldi sóttara greina.

Gagnasafn	2015	2014	2013	Breytingar
Morgunblaðið	1.610.026	1.771.220	2.009.862	-9,10%

Tafla 8. Samanlagður fjöldi sóttara greina og rafbókakafla allra gagnasafna

Heildar fjöldi sóttara greina og bókakafla	2015	2014	2013	Breytingar
Tímarita-, sam-, gagna- og rafbókasöfn og Morgunblaðið	2.744.074	2.021.544	3.137.127	-6,08%

Tafla 9. Tilvísanasafn, fjöldi heimsóknna og fjöldi leita.

Tilvísanasafn	2015	2014	2013	Breytingar
Web of Science heimsóknir/sessions)	94.898	87.452	96.848	8,51%
Web of Science (leitir/queries)	122.813	84.009	162.362	46,19%

Tafla 10. Vefgáttin hvar.is.

Vefgáttin hvar.is	2015	2014	2013	Breytingar
Notendur (users)	37.990	43.318	48.539	-12,30%
Heimsóknir (sessions)	59.775	72.180	83.797	-17,19%
Síðuflettingar (page impressions)	108.042	131.569	170.895	-17,88%

Umferð um hvar.is er mæld af Modernus með samræmdri vefmælingu. Reglur um samræmdar vefmælingar eru birtar á www.modernus.is. Árið 2014 var uppsafnaður fjöldi notenda ríflega 10% færri en árið áður. (Notandi er mældur einu sinni í hverri viku eftir IP-tölu). Heimsóknum fækkaði um ríflega 17% á árinu. Síðuflettingum (hver einstök tenging notanda við vef) fækkaði um tæplega 18%. Vefur Landsaðgangs, hvar.is var í 105 sæti á árslista Modernus 2015. Notendur hafa sífellt fleiri leiðir til að finna efni í Landsaðgangi (sjá kafla 4.0) og því er eðlilegt að notkun á hvar.is hafi dalað.

7.0 YFIRLIT

Fjöldi söttra greina í tímaritasöfnum jókst að meðaltali um tæplega 4% árið 2015. Hjá Elsevier – ScienceDirect var aukningin 7,37%, hjá Karger var aukningin ríflega 16%, hjá SAGE um 0,5%, hjá Springer var tæplega 1% samdráttur og notkun í Blackwell-hluta Wiley dróst saman um tæplega 1,5%. Notkunartölur eru skráðar samkvæmt COUNTER staðli en notkun greina í opnum aðgangi eftir gullnu leiðinni (Golden Open Access) er ekki meðtalin.

Heildarfjöldi söttra greina í fullum texta í samsöfnum var að meðaltali ríflega 13% meiri en á fyrra ári. Hjá EBSCOhost Premier varð ríflega 2,3% samdráttur á fjölda söttra greina og hjá ProQuest Central varð aukning um ríflega 25%.

Heildarfjöldi söttra greina í gagnasöfnum dróst saman að meðaltali um tæplega 50%. Notkun á Encyclopædia Britannica minnkaði um tæplega 50% og notkun á Oxford Music Online minnkaði um tæplega 20%. Áskrift að Oxford Art Online hætti í upphafi árs 2014.

Fjöldi söttra bókakafla í rafbókasöfnum frá Springer jókst um ríflega 163%.

Heildarfjöldi greina og rafbókakafla í fullum texta minnkaði um tæplega 1,5%.

Fjöldi söttra greina í greinasafni Morgunblaðsins minnkaði um ríflega 9%.

Heildarfjöldi söttra greina og bókakafla ásamt blaðagreinum úr Morgunblaðinu dróst saman um ríflega 6%.

Heimsóknnum í Web of Science fjölgaði um ríflega 8,5% og fjöldi leita jókst um ríflega 46%.

Fjöldi notenda á vefgáttinni hvar.is dróst saman um ríflega 12%, heimsóknnum fækkaði um ríflega 17% og síðuflettingum fækkaði um tæplega 18%.

Nánari upplýsingar um notkun er að finna á vef Landsaðgangs - hvar.is, á undirsíðunni *Um landsaðgang* og velja svo *Notkunartölur*.

Mars 2016,
Birgir Björnsson
umsjónarmaður Landsaðgangs að rafrænum áskriftum.